

І положення нового Закону стосовно відповідальності професійного зберігача ( суб'єкта охоронної діяльності) не співпадає не лише з спеціальною нормою викладеною в ЦК, а іде в розріз і з загальною нормою передбаченою статтею 1209 ЦК України.

Частина 1 цієї статті визначає «виготовлювач товару, що є нерухомим майном, виконавець робіт ( послуг) зобов'язаний відшкодувати шкоду, завдану фізичній або юридичній особі внаслідок конструктивних, технологічних, рецептурних та інших недоліків товарів, робіт ( послуг), а також недостовірної або недостатньої інформації про них». Відшкодування шкоди не залежить від їхньої вини, а також від того, чи перебував потерпілий з ними у договірних відносинах.

Також, згадані вище суб'єкти звільняються від відшкодування шкоди у таких випадках:

а) якщо вони доведуть, що шкода виникла внаслідок непереборної сили;

б) або внаслідок порушення потерпілим правил користування або зберігання товару ( результату робіт, послуг).

Тобто, за ситуації, коли наприклад: сигналізація не об'єкті не спрацювала через технічну заводську несправність, а надавач охоронних послуг ( послугонадавач) має нести відповідальність за випадок, який трапився. Або суб'єкт охоронної діяльності поставив недостатню кількість постів охорони через що певна частина території залишилася поза увагою охорони в результаті чого була скоєна крадіжка з об'єкта. Чи є це « конструктивними» недоліками наданої послуги? Певно, що так.

Ці прогалини в законодавстві потребують усунення.

*Список використаних джерел:*

1. Див.: Ю.О. Заїка Договір охорони // Цивільне право України. Особлива частина : підручн. / За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової, Р.А. Майданика. – 3-тє вид., перероб. і допов. – К.: Юрінком Інтер, 2010.–1176 с.

2. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України : у 2 т. – 5-е вид. перероб. і допов. / за ред. О.В. Дзери ( кер. авт. кол.), Н.С. Кузнецової, В.В. Луця. – Т. 2. – К.: Юрінком Інтер, 2012. — 832 с.

## **ВІДМЕЖУВАННЯ ЗВОРОТНОЇ ВІДМОГИ (РЕГРЕСУ) ВІД РЕСТИТУЦІЇ**

**Куріньовська Людмила Анатоліївна**, здобувач кафедри цивільного права і процесу НАВС

*Науковий керівник:* кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри цивільного права і процесу НАВС *Лов'як О.О.*

Аналізуючи такі категорії цивільного права, як регрес і реституція, може скластись враження, що вони мають між собою деяку схожість, але на практиці це зовсім не так. Тому, спробуємо з'ясувати, чи можна провести паралелі між ними або ці поняття різко різняться одне від одного.

На наш погляд, відповідь на це питання становить інтерес не тільки для науки, але і для правозастосовчої практики, оскільки, відповідаючи на питання про співвідношення цих категорій, ми також вирішуємо питання про те, які норми в тому чи іншому випадку підлягають застосуванню.

В чинному ЦК України поняття «реституції» відсутнє, але таке поняття вироблене юридичною практикою та наукою. Слово «реституція» походить від латинського «*restituere*». Дія реституції полягала в тому, що вона позбавляла юридичної сили факт, який став підставою існуючого становища, і відновлювала попередній стан цих правовідносин [1, с. 71]. В свою чергу в ч. 1 ст. 216 ЦК України передбачено, що недійсний правочин

не створює юридичних наслідків, крім тих, що пов'язані з його недійсністю [2, с. 215]. Отже, зі змісту ст. 216 ЦК України можемо зробити висновок, що в разі недійсності правочину, кожна сторона такого правочину, зобов'язана повернути отримане без правової підстави майно.

Детальний аналіз положень чинного ЦК України та наукової літератури, на нашу думку, дозволяє визначити дві групи наслідків недійсності правочину (ч. 1 ст. 216 ЦК України): двосторонню реституцію, тобто у разі недійсності правочину кожна зі сторін зобов'язана повернути одна одній у натурі все, що вона одержала на виконання цього правочину, а в разі неможливості такого повернення відшкодовується вартість одержаного, за цінами, які існують на момент відшкодування, а також відшкодування збитків та моральної шкоди (ч. 2 ст. 216 ЦК України).

В свою чергу під правом зворотної вимоги (регресу) слід розуміти самостійне цивільно-правове зобов'язання, що носить похідний характер, в силу якого кредитор (регредієнт) вправі вимагати від боржника (регресата) повернення грошової суми (передачі майна або виконання інших дій), сплаченої кредитором (регредієнтом) за боржника (регресата) або з вини боржника (регресата), або отриманої боржником (регресатом) від третьої особи за рахунок кредитора (регредієнта) на виконання первісного зобов'язання, основною метою якого є відновлення майнової сфери кредитора (регредієнта), протягом строку позовної давності, який розпочинається з моменту виконання основного зобов'язання.

Тому, спробуємо розібратися, чи тотожні категорії «регрес» і «реституція», чи це зовсім різні правові явища.

Як ми визначили вище реституція є правовим наслідком недійсності правочину. Відповідно, виникає вона в результаті порушення прав однією зі сторін правочину або у випадку, коли винні обидві сторони.

В свою чергу зворотну вимогу (регрес) слід розглядати паралельно з основним зобов'язанням. Таким чином, регресне зобов'язання виникає на основі правомірних дій учасників основного зобов'язання. Так, третя особа в основному зобов'язанні (регредієнт в регресному зобов'язанні) сплачує або кредитор в основному зобов'язанні (регресант в регресному зобов'язанні) отримує майно, на підставі положень закону чи договору. Тим самим в даному випадку не можна говорити про порушення прав. Таким чином, полягас, що регресат, отримуючи (регрес отриманого) або утримуючись від сплати (регрес сплаченого), не порушує права регредієнта до тих пір, поки він необгрунтовано не ухиляється від повернення отриманого (сплаченого) регредієнту. В цій ситуації регресат діє (або утримується від дій), спираючись на норму закону або відповідне положення договору.

Але, якщо ж застосувати до регресного зобов'язання реституцію то виникне наступна абсурдна ситуація. Під час регресу, для того щоб відновити становище, яке існувало до порушення права, необхідно провести наступні дії (наприклад, стосовно до вищенаведеної ситуації): регресат (один із солідарних кредиторів у основному зобов'язанні, відносно якого виконане зобов'язання) повертає все отримане від третьої особи (боржник у основному зобов'язанні), тим самим знову стає боржником і відносно регресанта і регредієнта. При регресі ж сплаченого регредієнт (третя особа в основному зобов'язанні) мала б вимагати назад від третьої особи (кредитора в основному зобов'язанні) передане майно, тим самим стаючи боржником перед останнім. Тому, на нашу думку, виникає досить нелогічна ситуація.

Крім того, як слушно зауважив К.С. Юдельсон: «... мета реституції - охорона майнових прав шляхом повернення в початковий правовий стан

самих учасників зобов'язання без втручання третього суб'єкта» [3, с. 204]. «... Повернення сторін у попередній стан відбувається внаслідок особливостей їх взаємовідносин, а не тому, що він пов'язаний з певними діями третьої особи» [3, с. 205]. В регресному зобов'язанні, як і в будь-якому іншому зобов'язанні, є дві сторони, але наявність третьої особи є обов'язковою. І саме поведінка третьої особи в якійсь мірі визначає взаємовідносини між регредієнтом і регресатом.

Таким чином, враховуючи все вищевикладене, незважаючи на загальну подібність між реституцією та регресом, можемо стверджувати, що це дві абсолютно різні категорії, і в разі, де застосовується регрес, не можна застосовувати реституцію.

#### *Список використаних джерел*

1. Римское частное право: учебник / под ред. И.Б. Новицкого, И.С. Перетерского. - М.: Юриспруденция, 1999. - 512 с.
2. Цивільне право України: підручник / Є.О. Харитонов, Н.О. Саниахметова. - К.: Істина, 2003. - 776 с.
3. Юдельсон К.С. Основные проблемы права регресса в советском гражданском праве // Ученые труды. Ученые труды ВШОН. - М.: Юрид. изд-во МЮ СССР, 1947, Вып. 9. - С. 178-238.

### **ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯДЕРНОГО СТРАХУВАННЯ**

**Матвєєнко Тетяна Євгенівна**, здобувач кафедри цивільно-правових дисциплін ННПП НАВС

*Науковий керівник:* кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри цивільно-правових дисциплін ННПП НАВС *Гопанчук В.С.*

Особливості сучасного етапу європейської інтеграції України полягають у створенні необхідних передумов для набуття такого членства.

Актуальність представленого дослідження зумовлена тим, що не дивлячись на наявність в Україні великої кількості атомних електростанцій (Україна посідає восьме місце у світі та п'яте в Європі за величиною встановленої потужності атомної енергетики. Ядерна енергетика є базовою складовою енергозабезпечення країни, її частка в загальному обсязі електроенергії, що виробляється в країні, сягає 50%, і за цим показником Україна входить в групу лідерів), а незабаром може з'явитися ще сім нових атомних станцій, залишаються маловивченими міжнародне законодавство та міжнародний досвід в галузі страхування ядерних ризиків, можливість їх адаптації до сучасних українських умов, що значно гальмує як подальший розвиток національної системи ядерного страхування так і омріяне Україною членство у Європейському Співтоваристві.

Сьогодні Україна має імідж держави, яка не тільки намагається ліквідувати наслідки страшної техногенної катастрофи, а й з оптимізмом дивиться у майбутнє. Це знайшло відображення і в «Енергетичній стратегії України на період до 2030 року», яка затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.07.2006 р. № 436-р «Про затвердження плану заходів на 2006-2010 роки щодо реалізації Енергетичної стратегії України на період до 2030 року». Ядерна безпека у цій сфері займає першу позицію, оскільки ядерні ризики та ядерні аварії мають транскордонний характер. Проте, як повідомляють ЗМІ, за дорученням енергетичного міністерства України фахівці київського інституту «Енергопроект» склали нову атомну карту країни. Але, згідно з енергетичною стратегією України, це зовсім не скасовує зведення до 2030 року нових атомних станцій. Так само, як стратегії розвитку атомної енергетики Сполучених Штатів